

[Henry Christensen.]

partier, politiske foreninger og udgivelse af politisk presse har tidligere været behandlet og drøftet i folketinget, uden at det dengang lykkedes at tilvejebringe et resultat.

Ved den højesteretsdom, der den 28. november 1966 er afsagt i sagen mellem chauffør Claus Jensen og Chaufførernes Fagforening, er det på ny fastslået af et flertal af de i voteringen deltagende dommere, at det er gældende retstilstand, at sådanne organisationer er berettiget til af det kontingent, som pågældende medlem er pligtig at betale, at anvende en del til politisk virksomhed, uanset at dette måtte være i strid med det pågældende medlems overbevisning.

Forslagsstillerne må imidlertid anse det for at være i overensstemmelse med demokratiske synspunkter, at ingen borger som følge af sin beskæftigelse, stilling eller erhverv kan tilpligtes at yde støtte til politisk virksomhed i strid med eget ønske. Det fremsatte forslag tilsigter at tilvejebringe en sådan retsorden, at den enkelte borger ikke som følge af sit faktisk tvungne medlemskab af en interesseorganisation mere skal kunne tilpligtes at yde sådanne bidrag, men at dette må være den enkelte borgers egen frivillige sag.

Forslagsstillerne har overvejet forskellige muligheder for at opnå det tilsigtede formål og har fundet, at principperne, som de fremgår af det hermed fremsatte forslag, var de bedst egnede.

Forslagsstillerne er naturligvis villige til at drøfte den bedst mulige praktiske udformning af de foreslåede regler.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 20. januar, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til patentlov.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

4) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

og

forslag til lov om ændring af lov om beskattningen af medlemmer af investeringsforeninger.

5) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om centre for højere uddannelser.

6) *Valg af 3 medlemmer til jernbanerådet* (i stedet for Kjeld Olesen, H. Larsen (Bjerre) og Peder Jakobsen).

Mødet hævet kl. 16⁵.

15. møde.

Fredag den 20. januar kl. 10.

Formanden: Medlemmer af folketinget Peter Larsen, Søren Andersen, Henry Christensen, P. E. Eriksen og Poul Hartling har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændringer af den offentlige sygeforsikring m. v. (Om forhøjelse af sygedagpenge samt om administrative forenklinger).

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til patentlov.

(Lovforslaget (nr. 45) findes i tillæg A. sp. 929, fremsættelsen i tidenden sp. 47).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 2-3 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

[Formanden.]

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter.

(Lovforslaget (nr. 46) findes i tillæg A. sp. 1015, fremsættelsen i tidenden sp. 47).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

(Lovforslaget (nr. 47) findes i tillæg A. sp. 1017, fremsættelsen i tidenden sp. 47).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Helge Nielsen: De tre lovforslag, der her er til behandling, er alle genfremsættelser. De var til behandling i maj måned 1966 og gik dengang i udvalg. De blev genfremsat den 2. november 1966, men på grund af valget nåede de ikke dengang frem til første behandling.

Jeg skal ikke her gentage, hvad der blev sagt ved første behandling i maj måned sidste år, hvor mit partis ordfører gav tilslutning til lovforslagene og gennemgik de problemer, forslagene indeholder. Som det vil være tinget bekendt, er der allerede nedsat et udvalg til behandling af disse tre lovforslag. Udvalget har fået et omfattende materiale udleveret, hvoraf det fremgår, at der har været rettet flere henvendelser til udvalget; det fremgår også af dette materiale, at der er opstået forskellige problemer undervejs.

Hovedloven er jo patentloven. Den tager sigte på for det første at indføre mere ensartede regler for udtagning af patent i fire af de nordiske lande, Danmark, Norge, Sverige og Finland, at indføre fælles administration af patentudstedelserne, ligesom forslaget giver adkomst til, at patent udstedt i ét land kan få gyldighed i ét eller flere af de øvrige nordiske lande. En sådan lovgivning forudsætter naturligvis harmonisering landene imellem; der er da også fremsat tilsvarende lovforslag i de øvrige nordiske lande, ligesom der er indledt fælles drøftelser de nordiske landes patentudvalg imellem. Det næste møde disse udvalg imellem skal afholdes i København i marts måned. Vi kan vel alle glædes, hver gang vi kommer længere i samarbejdet såvel på nordisk som på internationalt plan, og vi må jo se denne harmonisering

som et skridt på vejen til at smidiggøre handelsforbindelserne ikke blot i Norden, men også EFTA-landene imellem.

Den tidligere handelsminister, Lars P. Jensen, gav udtryk for, at man fra fællesmarkedets side med stor opmærksomhed fulgte disse nordiske drøftelser. Da lovforslaget var til første behandling i maj 1966, blev der fra forskellig side rejst spørgsmål om, hvem der skulle bestemme, hvornår kapitel III i loven, nordisk patentansøgning, skulle træde i kraft. Den daværende handelsminister gav dengang folketinget det løfte, at når kapitel III skal sættes i kraft, vil det ske igennem en konvention, der vil blive forelagt folketinget, således at folketinget får mulighed for en drøftelse af sagen. Må jeg stille vor nuværende handelsminister over for det samme spørgsmål: kan vi håbe, at ministeren her vil bekræfte det dengang givne tilsagn?

Det andet hovedproblem i loven er udvidelsen af de patentbare områder: lægemidlerne, nærings- og nydelsesmidlerne. Disse udvidelser rejser, selv om de sidstnævnte først bliver aktuelle efter en vis overgangstid, naturligvis visse problemer for dansk industri og dansk landbrug. Industrirådet og Landbrugsrådet har også rettet henvendelser og peget herpå.

Vi må nu i udvalget se på disse ting og veje de negative sider imod de positive. Jeg tror, det bliver et omfattende udvalgsarbejde, for det er jo meget indviklede problemer, der her er tale om. Men jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til et positivt udvalgsarbejde.

Ib Thyregod: Som allerede nævnt er der tale om genfremsættelse af de tre lovforslag, og jeg synes derfor ikke, det er rimeligt, at jeg her gentager de synspunkter, som jeg allerede fremkom med på venstres vegne ved første behandling i sidste folketingsår. Jeg vil derfor indskrænke mig til alene at gøre nogle supplerende bemærkninger i anledning af de henvendelser, vi i folketingsudvalget har modtaget fra Industrirådet og Landbrugsrådet, og den fælles nordiske drøftelse, der har fundet sted i Stockholm.

Det er jo tanken, at denne lovgivning skal udbygge det nordiske retsfællesskab, som vi i forvejen kender på en række om-

[Ib Thyregod.]

råder, nemlig inden for obligationsretten, inden for arveretten og inden for familieretten. I sig selv er det naturligvis ønskeligt, at der opnås et nordisk retsfællesskab på endnu flere områder, end der allerede er, men man må her erindre sig, at efter at forarbejdet til den lovgivning, der her er tale om, er sat i gang, er der sket meget, der har forandret vor fremtidige status.

På det tidspunkt, da de nordiske komiteer gik i gang med patentlovgivningen, foregik der forhandlinger om et nordisk marked, men siden da er Danmark blevet medlem af EFTA, og problemet om vor tilslutning til fællesmarkedet, EEC, er fremkommet.

For patentlovgivningen må det først og fremmest være de erhvervsmæssige interesser, der er afgørende. Patentlovgivningen er ikke alene et uhyre interessant emne, men også uhyre betydningsfuldt og bliver det i højere grad med den øgede mekanisering og automatisering, som alle vore erhverv er ude i. Det er derfor for venstre af meget stor betydning, at man fra vore to hovederhverv har haft vægtige indvendinger at gøre mod lovforslagene. Vi har, som jeg har nævnt, i udvalget modtaget henvendelser dels fra Industrirådet, dels fra Landbrugsrådet. Vi har også modtaget andre henvendelser, men jeg skal her nøjes med at beskæftige mig med de førstnævnte.

Industrirådet har i sin henvendelse udtalt sig meget stærkt mod dette forslag, idet det nemlig har sagt — jeg citerer her fra henvendelsen —:

„De fordele, dansk industri opnår ved systemets indførelse, er altså nærmest mikroskopiske, mens det til gengæld vil medføre åbenbare ulemper for denne (og den norske industri), og det forekommer nu som før rådet helt uforståeligt, at man for at opnå minimale praktiske administrative fordele vil udsætte landets hovednæringsvej herfor.“

Det er stærke ord fra Industrirådet, og det har derfor interesse at se på, hvad man nærmere støtter denne opfattelse på. Man støtter den jo bl. a. på, at der efter den almindelige opfattelse vil fremkomme langt flere patenter med gyldighed i Danmark, end der tidligere har været. Industrirådet

regner med tre gange så mange patenter; det er muligt, det bliver et mindre antal, men under alle omstændigheder bliver der tale om et betydeligt større antal patenter end på nuværende tidspunkt. Af disse mange nye patenter vil adskillige være på udenlandske hænder til skade og ulempe for dansk industri, anføres det af Industrirådet. Det vil skabe ulemper og en øget overvågningsbyrde. Og endelig vil det vel også skabe mulighed for en udvidet fremkomst af skrivebordspatenter, som kan give anledning til retssager og besværligheder, men som i virkeligheden er til skade for vore erhverv, derunder industrien. Industriens indstilling er derfor, at kapitel III i lovforslaget, det vil altså sige kapitlet om de fællesnordiske patenter, udgår. Jeg kan meget vel se det rigtige i at skabe størst muligt nordisk retsfællesskab, men på den anden side må de indvendinger, som her er fremsat, og som også handelsministeren i sin fremsættelsestale har beskæftiget sig med, naturligvis nøje overvejes i udvalget.

Endvidere er der problemerne vedrørende levnedsmidlerne, hvor der både for landbruget og for industrien er en vis fare ved, at undtagelsesbestemmelsen om fremgangsmåden, for så vidt angår levnedsmidler, udgår. Der er fare for, at udenlandske koncerner vil kunne opnå patenter, som vil kunne skade dansk industri, derunder levnedsmiddelindustrien og derigennem også landbruget. Det, som er det specielle for Danmarks vedkommende, er jo det, at vi, som det blev fremhævet fra Landbrugsrådets side under de drøftelser, vi har haft i folketingsudvalget, i høj grad har en kollektiv forskning herhjemme. Man er derfor inde på, at man skulle vente med denne bestemmelse, lade denne undtagelsesbestemmelse udgå, indtil vor tiltræden af Europarådskonventionen.

Bestemmelsen om tvangslicens har jeg tidligere ved den forrige førstebehandling kritiseret, den forekommer mig noget uklar; også denne har man fra erhvervenes side peget på. Endelig er der bestemmelsen om lægemidlerne, som også kan give anledning til drøftelse i udvalget, og også her er der betænkeligheder fra erhvervenes side.

Under de nordiske forhandlinger kom det ganske klart frem, at man fra svensk side

[Ib Thyregod.]

havde svært ved at forstå vore synspunkter på de områder, som her omtales. Det var de erhvervsmæssige synspunkter, der blev fremført fra dansk side, som man fra svensk side havde vanskeligt ved at forstå. Imidlertid er forholdet jo det, at vi ligesom Norge, som vel endnu ikke har taget endeligt standpunkt til patentlovsforslaget, må tage hensyn til de foreliggende forhold. Vi har ikke den samme stærke industri som den svenske, og der er også andre erhvervsmæssige synspunkter, der kommer ind i billedet.

Hertil kommer endvidere, at problemet om vor tilslutning til fællesmarkedet gør patentlovgivningen yderligere kompliceret. Der ville naturligvis ikke opstå problemer, såfremt vor tilslutning til fællesmarkedet skete i forbindelse med de andre nordiske lande, altså Norge og Sverige, men det må jo for det første anses for sandsynligt — og det tror jeg at handelsministeren er enig med mig i — at Danmark og Norge har et stærkere ønske om at komme i fællesmarkedet, end Sverige har det. Og endvidere, at for så vidt angår Finland, der jo også er med i disse forhandlinger, vil problemet om en tilslutning til fællesmarkedet i hvert tilfælde være udskudt meget, meget længere, end tilfældet vil være for Danmarks og Norges vedkommende.

Hvis man derfor tænkte sig en fælles skandinavisk tilslutning til fællesmarkedet, var problemerne måske ikke så store, men tænker man sig i stedet en tilslutning f. eks. af Danmark og Norge alene, måske i forbindelse med England, ja, så opstår jo problemet: hvorledes så med den patentlovgivning, som her er opbygget? For det er jo også tanken, at der i forbindelse med denne patentlovgivning skal opbygges en overnational ankeinstans. Bestemmelsen herom foreligger ganske vist ikke i lovforslaget, men den tidligere handelsminister bebudede ved første behandling sidste forår, at man agtede at oprette en sådan overnational ankeinstans, en fællesnordisk domstol. Hvorledes vil så vor stilling være, hvis vi bliver medlem af EEC, når vi har tilsluttet os det fællesnordiske system med en overnational ankeinstans, og hvis ikke alle nordiske lande kommer med? Jeg ved ikke, hvornår handelsministeren regner med

mulighederne for vor tilslutning til fællesmarkedet, men det er vel måske tidligst om et par år. Der kan ske meget inden for fællesmarkedet i den mellemliggende tid også med hensyn til den konvention, som er under udarbejdelse vedrørende patentlovgivningen. Så vidt jeg har forstået, er det sådan, at man på mange af de områder, som hidtil har ligget stille inden for den civile ret, nu arbejder med at finde frem til fælles regler; det gælder både erhvervsret, skatteret og altså også en videre udbygning af patentlovgivningen.

Det er i sig selv en rigtig ting, at man arbejder for en international retsenhed for større områder med hensyn til patentlovgivningen, men hvordan vil det stille sig, hvis vi er bundet til en nordisk konvention samtidig med, at vi søger tilslutning til EEC, som har opbygget særlige regler på dette område? Det er disse betænkeligheder, jeg gerne vil have anledning til at fremhæve, som jeg allerede har gjort det ved den forrige førstebehandling. De henvendelser, vi har fået, og de drøftelser, vi har haft på fællesnordisk plan, har gjort os betænkelige ved denne lovgivning, ikke lovgivningen som helhed, men de punkter, som jeg her har fremhævet, herunder navnlig de fællesnordiske patenter. Det er jo klart, at vi ikke skal skabe vanskeligheder for vort erhvervsliv i forbindelse med tilslutning til fællesmarkedet ved i forvejen at opbygge et system, som kan skabe problemer den dag, tilslutning finder sted. Jeg er altså på mit partis vegne for så vidt interesseret i et nordisk retsfællesskab også på dette område, men jeg vil gerne ytre min betænkelighed ved de punkter, jeg her har peget på, og særlig med henblik på vor tilslutning til fællesmarkedet, nemlig hvorledes stillingen så vil være, navnlig hvad angår den overnationale ankeinstans, som der har været tale om, og som må påregnes som et led i disse forslag.

Vedrørende de to øvrige lovforslag skal jeg henvise til, hvad jeg har sagt ved forrige førstebehandling i foråret 1966, ligesom jeg i øvrigt med hensyn til enkelthederne i forslagene også skal henvise til, hvad jeg tidligere har været inde på ved førstebehandlingen dengang. Jeg kan altså i øvrigt tilsiige vort partis medvirken til en saglig udvalgsbehandling.

Knud Thomsen: Jeg skal ikke ved denne genfremsættelse opholde mig ved de to små lovforslag, men alene fremsætte nogle betragtninger, som kun delvis er gentagelser af tidligere betragtninger vedrørende den egentlige patentlov.

Ud over en naturlig ajourføring af dette vigtige lovområde bærer det fremsatte lovforslag klart præg af to målsætninger. Den ene målsætning har været at gennemføre en nordisk patentordning, og den anden målsætning har været at overvinde den vanskelighed, der præger patentvæsenet overalt i verden, nemlig det forhold, at teknikkens og forskningens udvikling i så overordentlig grad har forøget antallet af patentansøgninger, at det undersøgelsesarbejde, der går forud for udstedelsen af et patent, er blevet stærkt belastende og meget langvarigt, ofte flere år.

Lovforslagets fædre har ment at løse begge opgaver på én gang med den form for nordisk patent, der omhandles i kapitel III, og som tilsigter en arbejdsdeling ved at lade de nordiske landes patentdirektorater kunne udstede patenter med gyldighed også i andre nordiske lande. Jeg har sagt før, og jeg gentager her, at jeg ikke er nogen beundrer af den vej, man er slået ind på. De nationale patentinstitutter opretholdes fuldt ud, ikke én embedsmand bliver overflødig gennem rationalisering.

Derimod åbner det system, der foreslås, døren på vid gab for udlandets adgang til det nordiske patentmarked uden gensidighed. Mellem komiteerne, den nordiske komité og erhvervslivet, har der været strid om, i hvilken grad den foreslåede ordning for nordiske patenter vil forøge antallet af patentansøgninger. Patentdirektoraterne mener ca. 10 pct., erhvervslivet betydelig mere. Det skal jeg gerne lade ligge, men det er anerkendt, også ved fremsættelsen i sidste folketingsssamling, at antallet af udstedte patenter med gyldighed også for Danmark vil blive tre- à femdoblet, samtidig med at det står fast, at 70 pct. af udstedte patenter i Danmark tilhører ikke-

nordiske patentindehavere. Dette er et forhold, der ikke alene vedrører dansk erhvervsliv og dets konkurrenceforhold til det udenlandske erhvervsliv, men også et forhold, der i høj grad vedrører den danske befolkning.

Det står samtidig fast, at det foreslåede system for et nordisk patent ikke kan udvides internationalt, f. eks. intereuropæisk. Vi kunne jo ikke tænke os heroppe, at lade nogle af EECs nuværende lande udstede patenter efter deres egen forprøvning med gyldighed for Danmark. Samtidig medfører det foreslåede system for nordiske patenter, at patentlovene i de 4 nordiske lande nødvendigvis og med tvingende konsekvens må være fuldstændig ens og identiske, da hvert enkelt land jo skal kunne udstede patenter, der gælder for de andre. Dette medfører, at de hidtil gældende undtagelsesbestemmelser for patentering bortfalder. For læge- og næringsmidler sker det efter en overgangsperiode, som ministeren kan bestemme, mens derimod patenter på fremgangsmåder til fremstilling af levnedsmidler straks vil blive tilladt efter lovens eventuelle gennemførelse, tilladt i dette levnedsmiddelproducerende land, som aldrig har kendt til patenter på dette område.

Disse uheldige virkninger er under det 15-årige forarbejde gang på gang blevet fremhævet fra erhvervslivets side, men det har været umuligt at råbe komiteerne op, og jeg beklager at måtte sige, at forslaget, som det foreligger, bærer et umiskendeligt præg af synspunkter, der alene er udgået fra patentdirektorater og andre embedskredse, ikke nødvendigvis alene her i landet, synspunkter, der er forankret i et for 15 år siden indtaget standpunkt, og som har medført, at man så sandelig ikke har savet den gren over, på hvilken patentdirektoraterne sidder, men at man så sandelig heller ikke har opnået nogen som helst form for rationalisering, og at man uden gensidighed udleverer det danske patentmarked mod det samlede erhvervslivs protest og uden i disse mange år at have villet lytte til

[Knud Thomsen.]

røsterne inden for erhvervsliv, industri, landbrug og håndværk, selv om det dog er dér, livet og det virkelige indhold i alt, hvad der hedder patenter, skabes.

Et patent er et tidsbegrænset monopol givet af statsmagten. Nu skulle man jo tro, at samme statsmagt som en naturlig forudsætning for at give et sådant monopol nødvendigvis måtte undersøge, om den opfindelse, en given ansøger beder om at få monopol på, nu også er noget nyt, altså en virkelig opfindelse. Denne antagelse er imidlertid ikke ubetinget rigtig. Eksempelvis har Frankrig haft den ordning, at en patentansøger stort set får udstedt patent på det, han ansøger om, uden nogen forudgående undersøgelse. Men til gengæld må han så selv forsvare sine patentrettigheder ved de franske domstole.

Et sådant synspunkt har ikke kunnet godtages overalt, langt fra overalt, og i en lang årrække har da også langt de fleste teknisk udviklede lande gennemført en såkaldt forundersøgelse og forprøvning, inden en ansøgning om et patent blev imødekommet. Forundersøgelsen tilsigter at fremskaffe alt relevant materiale i form af tidligere udstedte patenter fra en stor række lande, tidsskrifter, litteratur etc., og ved en forprøvning overvejes indholdet af dette materiale i forhold til patentansøgningen. En sådan procedure har i princippet bestået i en række industrielt udviklede lande gennem mange årtier, men overalt er dens værdi blevet forringet som følge af den overordentlige hurtighed, hvormed den tekniske udvikling og forskning er gået frem. Dette har naturligt fremkaldt en stærk forøgelser af ansøgninger, men naturligvis også en stærk forøgelser af de udstedte patenter, der skal inddrages under undersøgelsen. Det er dette forhold, der har fremkaldt en lang ekspeditionstid, og denne har man da også forsøgt at nedbringe ved at slække på forundersøgelsens kvalitet. Hvor man tidligere i patentdirektorater og kommissioner kunne undersøge både patenter, tidsskrifter og litteratur, må man i dag stort set indskrænke forundersøgelsen til at angå tidligere udstedte patenter og vel at mærke ikke engang patentskrifter fra alle lande. En række lande inddrager f. eks. ikke patenter udstedt i Sovjetunionen i deres for-

undersøgelse, blot for at give et eksempel. Slutresultatet er, at man i dag i Danmark som i en række andre lande kan risikere at udstede et patent til en ansøger, til trods for at det, hvorpå der begæres patent, altså monopol, allerede er kendt i litteraturen eller for eksempel gennem et allerede udstedt russisk patent eller opfindercertifikat. Man har så trøstet sig med, at det på eventuelt urigtigt grundlag udstedte patent kunne omstødes ved domstolene, men derved er man jo halvvejs tilbage ved det system, man hele tiden konsekvent har brugt i Frankrig, og som jeg nævnte før.

Jeg har allerede under det foreløbige udvalgsarbejde peget på, at når vanskelighederne lå på denne måde, var det ikke noget specielt dansk eller nordisk fænomen, og at man langt hellere måtte have tilbragt i hvert fald en del af de forudgående 15 år med at undersøge muligheden for at oprette et fælles nordisk forundersøgelsesinstitut, der kunne udnytte moderne databehandling, og undgå den overlappning i forundersøgelsen, der nu finder sted.

Hvis man etablerede et fælles nordisk forundersøgelsesinstitut under opretholdelse af de i så fald betydelig mindre nationale patentdirektorater, kunne der opnås rationelt og hurtigt arbejde. Man ville have mulighed for at inddrage mere stof end nu i forundersøgelsen, og man ville efter det, jeg har skitseret, ikke være tvunget til i alle enkeltheder at have helt identiske patentlovgivninger i Norden. Danmark ville f. eks. i så fald uden videre kunne opretholde sit eksisterende forbud mod patenter på fremgangsmåder til fremstilling af levnedsmidler. Jeg skal oplyse, at Beneluxlandene i det såkaldte Haaginstitut har et sådant fælles forundersøgelsesinstitut, og jeg kan yderligere oplyse, at fællesmarkedet i sine patentovervejelser sigter på et sådant fælles centralt forundersøgelsesinstitut. Ikke desto mindre blev tanken om et nordisk centralt forundersøgelsesinstitut afvist under det parlamentariske møde i Stockholm, alt sammen under henvisning til beslutninger og synspunkter, hvori man havde forankret sig for 15 år siden.

Nu er forholdet jo det, at de problemer, der plager patentinstitutionerne i Norden, på ganske samme måde og af samme årsager plager alle industrielt udviklede lande. Man

[Knud Thomsen.]

er, som jeg har nævnt det, flere steder inde på tanker om centralisering eller samarbejde om selve forundersøgelsen, men er også de fleste steder klar over, at dette kun er ét middel til løsning af problemerne; man er derfor i de senere år kommet ind på en helt anden form for bidrag til løsning af problemerne. Man må nemlig erkende, at af alle udstedte patenter — og det gælder altså nogenlunde ensartet i alle industrilande — falder ca. 70 pct. bort, inden de er 5-6 år gamle, fordi patentindehaverne ikke betaler årsafgiften og altså har tabt interessen for at opretholde patentet. Helt naturligt har man derfor måttet spørge sig selv, om det er nødvendigt at ofre den dyre og tidkrævende forundersøgelse på alle ansøgninger, når man for det første faktisk måtte erkende, at forundersøgelsens værdi er blevet mere og mere tvivlsom, og for det andet, at over halvdelen af de udstedte patenter ikke opretholdes ud over nogle få år.

Tankerne og udviklingen er derfor gået i retning af det, der kaldes et foreløbigt eller provisorisk patent, en ordning, der i øvrigt kan udformes på mange måder, men hvis princip er, at et patent udstedes nogenlunde efter det franske system, altså uden en tilbundsgående forundersøgelse, medmindre dette kræves af ansøgeren med det samme. Hvis dette sidste ikke er tilfældet, har det foreløbige patent herefter en begrænset løbetid på nogle forholdsvis få år, som naturligvis fastsættes i lovgivningen, hvorefter det automatisk bortfalder, hvis ikke patentindehaveren eller en anden part i mellemtiden har begæret en tilbundsgående forundersøgelse, der da som resultat kan have haft enten bortfald af det provisoriske patent eller udstedelse af et definitivt patent med fuld løbetid.

Også disse tanker fremsatte jeg under det nordiske parlamentarikermøde, men de blev ligesom tanken om et centralt nordisk forundersøgelsesinstitut afvist af embedsmændene. Tanken var ikke praktisk i Norden.

Jeg vil gerne oplyse over for folketetinget, da oplysningerne ikke er givet på anden måde, at Holland, der dog ikke er noget tilbagestående land, fra den 1. januar 1964 har indført et system med foreløbige patenter, uden at dette blev oplyst ved lovforslagets fremsættelse i sidste folketingsår.

Jeg har yderligere selv fremskaffet oplysninger om, at tilsvarende lovforslag om et provisorisk patent — enkelthederne varierer naturligvis — er fremsat i Vesttyskland, der jo heller ikke er noget industrielt tilbagestående land, og at lovforslaget har været underkastet første behandling i den tyske Bundestag den 29. juni 1966.

Jeg kan oplyse, at fællesmarkedet ud over det nævnte centrale forundersøgelsesinstitut, som man altså her i Norden ikke finder praktiskabelt, også tænker sig en patentordning for fællesmarkedet på den måde, at der udstedes provisoriske patenter, i dette tilfælde med en løbetid på 5 år, og således at hvis der ikke begæres definitivt patent, vil der komme en forundersøgelsesrapport efter ansøgningen fra det fælles centrale forundersøgelsesinstitut, efter at der er foretaget en forundersøgelse af mere formel natur og ikke den kostbare og tidkrævende tilbundsgående forundersøgelse.

Også i USA kender man patentvæsenet, og det kan næppe undre nogen, at der med den tekniske udvikling, der sker i USA i disse år, er opstået nøjagtig de samme problemer, som jeg her har været inde på. USA har for øjeblikket den såkaldte tilbundsgående forundersøgelse, og man har erkendt, at den er overordentlig kostbar og i virkeligheden ikke tilbundsgående.

En præsidentkommission har derfor undersøgt forholdene og heriblandt interesseret sig stærkt for problemet omkring et provisorisk patent. Avismeddelelser herom har været offentliggjort bl. a. i New York Times den 2. december 1966, og den pågældende præsidentkommission indstiller til senatet, at man forlader den tilbundsgående forundersøgelse, der på amerikansk hedder „complete examination“, til fordel for en „deferred examination“, som vist bedst kan oversættes som „udskudt prøvning“, altså et provisorisk patent. Jeg må her retfærdigvis tilføje, at denne præsidentkommission i en vis forstand står delt på spørgsmålet. Halvdelen af den indstiller uden videre, medens den anden halvdel ønsker sagen yderligere undersøgt af et specialudvalg, nedsat af den amerikanske handelsminister. Men der var altså i præsidentkommissionen enighed om princippet.

Jeg vil gerne slutte af med at sige, at jeg mener at have peget på, at det forarbejde,

[Knud Thomsen.]

der har ført til det lovforslag, der ligger på tingets bord i dag, lider af den fejl, at det har været forankret i synspunkter, der i dag er forældede, fordi man ikke har taget hensyn til den i mellemtiden skete udvikling. Den rekommandation, der blev givet af Nordisk Råd for en eller anden form for nordisk patentinstitut, respekterer jeg fuldt ud, men det kan næppe have været Nordisk Råds mening, at man blot for at oprette noget nordisk skulle lukke øjnene for behovet for en virkelig modernisering af en vigtig gren af lovgivningen.

På mange områder vil lovforslaget, hvis det gennemføres i sin nuværende form, få højst uheldige følger. Enkeltheder kan vi komme tilbage til i udvalget, men jeg vil gerne som et typisk eksempel fremhæve følgende: vi fik i udvalget ved det lille møde, vi havde sidste folketingsår, besøg af deputationer, og til stede var blandt andre formanden for Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd, dr. techn. Neergaard. Han sagde jævnt og bramfrit til folketingsudvalget: vil ikke en af politikerne være så venlig at fortælle mig, hvordan man mener at tjene blot en eneste dansk interesse ved at indføre patenter på levnedsmidler? Det var altså det synspunkt, den øverste administrator af den statsligt understøttede teknisk-videnskabelige forskning her i landet havde.

Dette lovforslag er, som jeg har sagt, et forslag, der vil få virkninger ikke alene for erhvervslivet, men for hele befolkningen. Jeg henstiller, at vi under udvalgsarbejdet tager en aldeles fordomsfri drøftelse af lovforslaget. Vi er positivt indstillet fra vor side over for en ajourføring, over for en nyordning; kun kan vi ikke følge den vej, der er angivet i det her foreliggende lovforslag.

Poul Dam: Jeg kunne i og for sig begrænse mig til at henvise til, hvad jeg sagde ved første behandling i det foregående folketingsår, men der er dog et par principielle spørgsmål, som jeg synes jeg har lyst til at drage frem i denne sammenhæng:

Det første er selve det folketestingstekniske. Jeg ved, at der tidligere har været tale om, at man undertiden kunne have første be-

handling skriftligt i stedet for mundtligt, og jeg må sige, at dette er et smukt eksempel på, at det kunne være nyttigt. Det er jo ikke nogen reel debat, der kan foregå her; man kunne næsten kalde det en pseudo-debat. Vi står op og siger nogle i og for sig meget kloge og forstandige ting, og jeg har da med stor interesse hørt på, hvad hr. Knud Thomsen lige har sagt, men dette kunne vi akkurat lige så godt have gjort skriftligt; vi kunne derved spare vor egen og andres tid.

Det andet er et spørgsmål, som hr. Knud Thomsen også nævned. Det er spørgsmålet om forholdet mellem embedsmændenes og folketingets indflydelse på lovgivningsarbejdet. Vi har her haft et meget stort embedsmandsarbejde på fællesnordisk basis, som har givet en række betænkninger og andet materiale, og på grundlag heraf har vi fået forelagt et lovforslag, som jo i og for sig forventes vedtaget uden ændringer; det er det, der er forudsætningen for den nordiske enhed. Folketinget er her i den situation, at vi kan få lov til at sige nej, naturligvis, og så har vi sparket til det hellige nordiske samarbejde, eller vi kan sige ja til alle detaljerne, detaljer, som man i og for sig ikke har haft nogen indflydelse på fra politisk side. Det er næppe nogen god løsning. Jeg er helt enig i, at vi uden embedsmændenes forarbejde ikke kan lovgive på disse områder, men på en eller anden måde må man sikre, at et politisk element kommer ind så tidligt, at folketingets hænder ikke er aldeles bundne.

Det tredje problem, jeg vil rejse, er spørgsmålet om, hvor meget man skal glæde sig over det nordiske samarbejde og det internationale samarbejde og den enhed, som herigennem kan opnås. Hvad betyder denne enhed? For i dette tilfælde er der jo tale om en enhed i bogstaveligste forstand. Meget andet af den nordiske lovgivning, vi har haft, har været parallellovgivning, hvor der var mulighed for at variere i de forskellige lande på de punkter, hvor man absolut ikke mente at man kunne tilslutte sig en fælles løsning. Her skal vi have en fuldkommen identisk løsning af hensyn til de fællesnordiske patenter. Ja, herved sker der jo det, at man binder sig til en ganske bestemt retsorden på et område, som har væsentlig betydning for vor samfundsform,

[Poul Dam.]

økonomisk og demokratisk set. Vi er herigennem med til at knytte os til en ganske bestemt vesteuropæisk form for kapitalisme, som der stort set ikke er noget at gøre ved. Det vil sige, at vi har beskåret vore muligheder for i fremtiden på demokratisk måde at ændre denne samfundsform. Det forekommer mig højst betænkeligt, at vi på denne måde afgiver en del af vor reelle suverænitet. Vi binder vor fremtid på en måde, som vi måske ikke i alt for høj grad er i stand til at overskue.

Det er jo sådan, som også andre ordførere, i hvert fald hr. Knud Thomsen, har sagt, at disse patenter er monopoler, tidsbegrænsede og i øvrigt også på anden måde begrænsede monopoler. Vi sikrer dem igennem vor patentlovgivning en statsbeskyttet eksistens. Vi tager i dette måske ikke i tilstrækkelig grad hensyn til erhvervslivet, måske ikke altid til beskæftigelsen, og vi tager i hvert fald i uhyre ringe grad hensyn til forbrugerne. Jeg vil nok sige, at skal der være nogen mening i at gå ind i et arbejde, der skal føre til en veltagelse af denne lovgivning, må hele dette monopolproblem tages op til virkelig alvorlig overvejelse.

Jeg har syslet med tanker om, at man skulle give monopoltilsynet en bemyndigelse til at inddrage alle virksomheder, som på en eller anden måde var baseret på patenter, under dets arbejde, således at man virkelig havde et reelt offentligt tilsyn med, hvorledes patenterne blev udnyttet, ikke alene patenter, som danske patentindehavere benyttede, men også f. eks. de royalties, som man fra dansk side må betale til udenlandske patentindehavere, og for så vidt også priser på udenlandskproducerede varer, hvis salg her i landet er beskyttet af patenter.

Jeg tror, det er nødvendigt, at man går ind reelt i hele dette område, for at lovgivningen her ikke blot skal blive en konsolidering af det nuværende kapitalistiske samfund. Af hensyn til forbrugerne, af hensyn til dansk erhvervsliv og af hensyn til beskæftigelsen er det nødvendigt at se meget alvorligt på disse ting.

Med disse bemærkninger vil jeg tilsige vort partis medarbejde i udvalget. Det bliver et grundigt udvalgsarbejde, men vi må tage det slæb med.

A. C. Normann: Det radikale venstre har til ordfører i denne sag valgt det ærede medlem hr. Erik Hansen, der imidlertid er forhindret i at deltage i behandlingen her i dag. I hans sted vil jeg da gerne på vor gruppes vegne anbefale en velvillig behandling af lovforslagene, som efter vor opfattelse indeholder mange forbedringer.

Patentlovsforslagets særlig interessante del indeholdes jo i det nye kapitel III, der koordinerer de fire nordiske landes patentlovgivning på en måde, der bringer store forenklinger både for patenttagerne og for administrationen i de fire lande, der her er tale om; Island er jo ikke med.

Vi taler her om et sagsområde, hvor man af kortfristede hensyn måske kunne fristes til at se bort fra både det nordiske fællesskab og den internationale udvikling henimod en europæisk harmonisering — ja, måske efterhånden en alle lande omfattende ensartning, som man nok kan sige er i gang. Men jeg tror, at man skal være sig for at tage for små nationale hensyn her, hvor vi taler om det nordiske samarbejde.

Nu er patenteringsprincipperne yderst forskellige, også inden for Europa, bl. a. med hensyn til forundersøgelse og forprøvning, som den nordiske lovgivning jo baserer sig på, medens dette, som det allerede er omtalt af det ærede medlem hr. Knud Thomsen, ikke er tilfældet i visse andre lande. Derfor må man regne med, at det varer længe, inden nogen fælles europæisk patentlovgivning kan blive en realitet. Men det er værd at agte på, at bestræbelser for at nærme sig til det nordiske system er i gang i flere lande, og at et europæisk samarbejde på området har været drøftet på en positiv måde i Europarådet, hvor der nu sidder nogle eksperter og interesserer sig for at aktualisere spørgsmålet videre fremefter.

Jeg for min del tror altså på, at den udvikling, jeg her har antydnet, henimod en international integrering er noget, der vil fortsætte, og som man må indstille sig på bliver til en realitet. Dermed være ikke sagt, at vi behøver at drage store konsekvenser af denne udvikling og dette fremtidssyn på området ved den revision af lovgivningen, vi her er i gang med. Men når vi tænker på det nordiske område, må jeg sige, at de fæltelser, patentslovsforslaget medfører både for patentansøgere og for administrationen

[A. C. Normann.]

i Norden, efter min opfattelse er så betydelige, at i alt fald vi i det radikale venstre vil være positive under den videre behandling.

Herudover kan jeg for at undgå en række gentagelser i øvrigt nøjes med at erindre om, at jeg ved lovforslagenes første behandling den 27. maj i fjor gjorde nogle mere detaljerede synspunkter gældende, og jeg kan i så henseende henviser til, at disse refereres i Folketingstidende 1965-66, sp. 5831 ff.

Antonsen: Vi kan generelt anbefale en reform på dette område. Den danske lovgivning bygger principielt på loven fra 1894; der er bygget videre på den, men de principielle dele går altså så langt tilbage.

Også vi mener, at det på dette område er fornuftigt med en ensartet nordisk lovgivning, og finder, at det vil være et skridt på vejen imod en mere ensartet europæisk lovgivning. Det vil det være for Danmark i særlig grad, da den gældende danske lov ligger væsentlig længere fra det, der forhandles om også inden for fællesmarkedet, end den fællesnordiske lovgivning, der nu er foreslået, gør det.

Jeg er også klar over, at der har fundet en vis koordination sted mellem det arbejde, der er i gang i fællesmarkedet og på det nordiske område, og at man i Norden er noget længere fremme end i fællesmarkedet. Det kan formentlig give anledning til, at man på en række områder, som også de tidligere ordførere har peget på, ikke skal forhaste sig — hvis man på længere sigt stræber mod en fælles europæisk lovgivning — således at man binder sig til et bestemt system på et eller andet område i Norden. Dette gælder ikke mindst med hensyn til kapitel III. Det er ikke nødvendigt, fordi man har ensartet lovgivning i de nordiske lande, at man så også får nordisk patent, som det er foreslået her. Der var fra den nordiske komité side peget på 5 forskellige muligheder, og nu lagde man sig ganske vist fast på denne, men jeg vil gerne specielt henviser til en række af de bemærkninger, der blev fremført af hr. Knud Thomsen, der pegede på andre muligheder end det nordiske patent. Jeg vil også gøre opmærksom på, at det nordiske patent vel

heller ikke kan indføres, før man har det administrative apparat i orden. Spørgsmålet er: skal man have et fælles direktorat, hvortil ansøgningerne indsendes? Det har jeg nærmest indtryk af ikke er tanken. Derimod må det være nødvendigt, at der oprettes en fælles nordisk ankeinstans. Hvis man ikke får det, vil man meget hurtigt kunne risikere, at praksis i de forskellige lande glider i hver sin retning, og vi vil få at se, hvorledes udenlandske patentansøgere vil spekulere i, om det ene eller det andet nordiske land giver dem størst mulighed for at komme igennem med patentet, og vi vil måske opleve, at selv om man principielt kan opnå nordisk patent ved at indgive ansøgning i et enkelt land, vil ansøgeren alligevel indgive det i alle lande i håb om, at ét land vil være mere liberalt over for hans ønske end de andre, og kommer han bare igennem i ét land, vil han altså efter disse regler være kommet igennem i alle de nordiske lande.

Jeg vil derfor spørge ministeren, hvor langt man er nået med hensyn til at forberede den fællesnordiske ankeinstans. Jeg vil spørge ministeren, om man er så langt på dette område, at man f. eks. helt må afvise de af hr. Knud Thomsen fremførte tanker om fællesnordiske forundersøgelser, og om det i det hele taget er muligt at vælge det system, som man anvender i Haagkomiteen for Beneluxlandene. Hvis det bliver resultatet i fællesmarkedet — og der er vel ingen, der ved, hvad der bliver resultatet på dette område — vil det måske være lidt uheldigt, hvis vi lægger os fast på et andet system og går i gang med at indarbejde det. Det er ikke et område, hvor man kan lave om på tingene hyppigt; som sagt er der nu gået godt og vel 70 år, siden vi fik den lovgivning, vi bygger på her i landet; og selv om jeg ikke vil hævde, at der skal gå 70 år imellem ændringerne, er det efter min mening et område, hvor man ikke i tide og utide kan lave om på bestemmelserne.

Må jeg også spørge ministeren — og det står der ikke noget om i patentlovsforslaget — hvilke tanker man gør sig vedrørende patentvæsenets fremtidige organisatoriske ordning herhjemme. Også på dette område er retningslinjerne, er systemet, lagt i 1894, og vi kan jo bl. a. konstatere, at vi har et

[Antonsen.]

system, der giver en meget lang behandlingstid, vist $3\frac{1}{2}$ år i gennemsnit, og når det så fremføres, at et patent normalt kun har interesse i 6-7 år, eller langt de fleste patenter kun har interesse i 6-7 år, synes der jo at være et urimeligt misforhold til stede; også det taler for at undersøge grundigt, om vi ikke kan gå over til det i Haag anvendte system.

Men alt i alt kan man vel godt sige, at oplægget er egnet, der er behov for en revision, men der er mange detaljer, der må ændres, og jeg vil anmode ministeren og udvalget om at være lydhøre over for de mange henvendelser, der måtte komme, og de bemærkninger, der er faldet her i salen i dag. Der er behov for en meget nøje overvejelse, og med dette som baggrund vil jeg finde det helt udelukket, at lovgivningen skulle kunne sættes i kraft 1. den juli 1967. Jeg vil, som jeg var inde på det, mene, at man, når sagen er grundigt behandlet, kunne sætte loven i kraft, men at man bør overveje, at det omtalte kapitel III's ikrafttræden udsættes, eventuelt at det tages ud af loven og senere vedtages som selvstændig lov, når man er færdig med de nordiske forberedelser på dette område, og når man har besluttet sig med hensyn til en fælles-nordisk ankeinstans.

Handelsministeren (Tyge Dahlgaard): Jeg takker ordførerne for de fremsatte udtalelser.

Som det høje ting vil erindre, har vi allerede haft en førstebehandling af de tre lovforslag i maj 1966; vi har altså allerede for et års tid siden fået en første præsentation af de kommentarer og betænkeligheder, der fra visse sider er knyttet særlig til det vigtigste af de tre lovforslag, nemlig forslaget til ny patentlov.

Det er rigtigt som nævnt af flere af ordførerne, at der er tale om en højst kompliceret lovgivning i juridisk-teknisk henseende og ligeledes med hensyn til de økonomiske virkninger. Det er en lovgivningssag, som i høj grad egner sig til en grundig udvalgsbehandling, og vi vil naturligvis fra regeringens side gøre vort bedste for, at den bliver udtømmende og grundig. Jeg tror altså ikke, at det på nuværende tidspunkt er nødvendigt at gå alt for meget i detaljer,

men at vi kan begrænse os til, som ordførerne jo også har gjort det, at gøre bemærkninger om de mere almindelige synspunkter og principper, der ligger bag ved det foreliggende forslag til ny patentlov.

Dernæst vil jeg gerne sige, at der jo er tre grundsynspunkter og hensyn, som ligger bag ved forslaget til patentlov. Der er for det første dette, som særlig blev fremhævet af hr. Antonsen, at vor hidtidige patentlovgivning bygger på en lovgivning, der går tilbage til slutningen af det 19. århundrede. Der har været visse tilpasninger, visse justeringer, siden da, men principperne fra 1890'erne har været de gennemgående principper i patentlovgivningen. I mellemtiden har der, som vi ved, fundet en industriel revolution sted i verden, og det er klart, at allerede dette forhold gør det ønskeligt, at vi skrider til en noget mere omfattende revision af patentlovgivningen. For det andet har vi haft, som det høje ting også er særdeles bekendt med, initiativet, der udgik fra det gamle såkaldte Bramsnæsudvalg, et nordisk udvalg fra 1949-50, som havde til opgave at undersøge mulighederne for en fælles nordisk patentlovgivning. Der har altså været et arbejde i gang i 15-16 år; man kan vel sige, at sjældent er en lovgivning blevet behandlet så grundigt og blevet behandlet så grundigt på nordisk basis som forslaget om en ny patentlov. Det nordiske hensyn er altså det andet hovedhensyn, og det tredje er naturligvis hensynet til vor placering i Europa, som flere af ordførerne har været inde på. Dét vil jeg gerne fremhæve, at vi fra regeringens side ser det nye forslag som en tilnærmelse til europæisk og international patentlovgivning. Vi tror, at en gennemførelse af det lovforslag, der foreligger, tvært imod at fjerne os fra forholdene ude i Europa vil tilnærme vor patentlovgivning til de europæiske forhold. Det er jo heller ikke nogen hemmelighed, at det første udkast til en europæisk patentkonvention, som er udarbejdet mellem de seks medlemslande inden for fællesmarkedet, i ikke ringe omfang har hentet inspiration fra det store forberedelsesarbejde, vi har udført her i Norden gennem de sidste femten år.

Bag ved hele patentlovgivningen ligger jo en enkel grundbetragtning; det er den, at det tekniske fremskridt befordres mere end måske noget andet af forskningen, at mulig-

[Handelsministeren.]

hederne for en mere rationel produktion og en rigere behovstilfredsstillelse forudsætter en omfattende industriel forskning. Endvidere er det en grundantagelse, at en sådan industriel forskning befordres af, at de originale tanker, der fostres af sagkyndige og af teknikere, kan nyde en vis rimelig beskyttelse, og at denne beskyttelse kan blive givet opfinderne ved et nogenlunde effektivt og smidigt administrationsapparat. Med andre ord, at en effektivisering af behandlingen af patentansøgninger, når det virkelige drejer sig om nye ting af en passende opfindeshøjde, er højst påkrævet og ønskelig, og at patentinstituttet som sådant er en væsentlig forudsætning for, at man fremmer forskningen.

Det bringer mig til at gøre et par bemærkninger, som i væsentlig grad er en gentagelse af, hvad min forgænger nævnte under sagens første behandling i maj sidste år, et par bemærkninger om de to hovedspørgsmål, der har været rejst under debatten i dag.

Det er for det første spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle skride til indførelse af det nordiske patent, eller om vi — som ønsket af dansk industri og med følge af det norske industriråd, men ikke af vore svenske og finske kolleger — skulle undlade at indføre det nordiske patent. Her kan jeg gentage, hvad min forgænger nævnte: om risikoen for en væsentlig stigning i antallet af patentansøgninger årlig, hvor det er vist opfattelse, at de skøn herover, som er givet fra industriel side, er nok så overdrevne.

Vi er endvidere — og det tror jeg er en vigtig ting at tage i betragtning — af den opfattelse, at jo mere vi udvikler vor industri, jo mere vi har en alsidigt udviklet dansk industri, i jo højere grad vil under alle omstændigheder udenlandske patenter blive præsenteret til patentering også her i landet.

Man kan føje hertil, hvad der også blev nævnt under debatten sidste år, at jo mere dansk industri udvikler sig på eksportmarkederne — og her har vi igen en gennemgående „trend“ i vor industrielle udvikling — desto mere vil det under alle omstændigheder være nødvendigt for dansk industri at holde sig à jour med patenterne i de udenlandske eksportmarkeder. Vi tror altså, at bekymringen for de mange nordiske

patenter er overdreven; vi tror, at under alle omstændigheder er der en tendens i retning af en stigning i antallet af patenter, og vi tror, at det under alle omstændigheder er nødvendigt i stigende grad for den eksportindstillede del af dansk industri at være opmærksom på og kende til patenterne ude i verden.

Jeg vil gerne tilføje en bemærkning med særlig adresse til en betragtning, der er gjort gældende i dag, gående ud på, at den problemstilling, hvorpå man for 15 år siden tog spørgsmålet om nordisk patentlovgivning op, nu er forskudt, at den til dels er forældet. Det kan jeg ikke være enig i. Selve grundbetragtningen, nemlig den, at man ved nordiske patenter kan rationalisere behandlingen af patentansøgninger, står naturligvis stadig fast, men dertil vil jeg gerne føje, at det nordiske industrimarked jo netop er blevet gennemført i de sidste 6-7 år. Det er ikke blevet gennemført, som vi oprindeligt forestillede os det, i form af en fritstående nordisk toldunion; det er blevet gennemført inden for rammerne af EFTA; men det er blevet gennemført, og vi har set, hvordan der i de forløbne 6-7 år har fundet en tredobling sted af Danmarks eksport af industrivarer til de andre nordiske lande. Jeg tror derfor, at man også her i høj grad har en motivering for at tilstræbe en ensartetgørelse af patentlovgivningen på nordisk basis.

Hr. Knud Thomsen kom med en række interessante betragtninger om patentlovgivningens principproblemer, ting, som jeg tror det ville være meget nyttigt at videre diskutere under udvalgsarbejdet. Jeg vil blot her gøre en bemærkning angående spørgsmålet om udstedelse af provisoriske patenter på grundlag af en forholdsvis beskeden forundersøgelse. Dét vil det efter vor opfattelse i øjeblikket — men som sagt, vi kan diskutere det i udvalget — være nyttigt, om vi afventer de erfaringer, der bliver indhøstet i forskellige andre europæiske lande på dette område, og man må jo være opmærksom på, at der er to forskellige hensyn; der i nogen grad kontrasterer mod hinanden. Det ene er, at det kan lette i første omgang at have provisoriske patenter. Til gengæld kan det i givet fald komplicere den senere behandling, såfremt man ønsker et mere varigt

[Handelsministeren.]

patent udstedt, idet der i den første periode på nogle få år kan have ophobet sig en række ansøgninger, som gør, at behandlingen i forbindelse med udstedelsen af et mere varigt patent vil være vanskeligere.

Jeg vil også gerne i denne forbindelse gøre opmærksom på, at så vidt jeg er underrettet, har man fra tysk industris side temmeligt stærkt vendt sig imod tanken om provisoriske patenter, idet man har henvist til, at man netop har en stor interesse i så hurtigt som muligt at blive klar over, hvorvidt en ny fremstillingsmåde eller et nyt produkt kan være sikret med hensyn til patenter. Det er altså ikke således, at tanken om provisoriske patenter er noget, der er gennemarbejdet og gennemprøvet; ej heller er det en tanke, som er uden betydelig modstand; som nævnt er tysk industri stærkt skeptisk indstillet.

Dernæst har jeg et par bemærkninger til to problemer. Det ene er spørgsmålet om det høje tings medvirken i forbindelse med en eventuel nordisk konvention, det andet er spørgsmålet om folketingets medvirken ved en beslutning om ikrafttræden af de bestemmelser, som sletter undtagelserne inden for den gældende lovgivning særlig med hensyn til levnedsmidler.

Om det første spørgsmål vil jeg sige, at det jo er ganske rigtigt, som hr. Helge Nielsen nævnte det, at min forgænger tilføjede, at en nordisk konvention ville blive forelagt til godkendelse for det høje ting, og det er et løfte, som regeringen naturligvis vedkender sig. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at jeg personlig nok ville have foretrukket, om vi i forbindelse med den fortsatte behandling af lovforslaget her kunne tage stilling til dette spørgsmål om den nordiske konvention, således at det ikke var nødvendigt, når vi er kommet igennem behandlingen af lovforslaget her, at forestille sig en separat fremsættelse til tingets godkendelse af den nordiske konvention. Selvfølgelig er jo også formuleret på en

sådan måde i kapitel III, at det i og for sig forudsætter ved tingets eventuelle vedtagelse af lovforslaget, at regeringen dermed har en bemyndigelse til at indgå i en nordisk konvention på de vilkår, som er angivet i paragrafferne i kapitel III. Jeg ville derfor som sagt nok foretrække, om man kunne overveje, skal vi sige at fritage regeringen for det løfte, der er givet, men det kan vi jo også diskutere i udvalget, og som sagt, det er klart, at regeringen vedkender sig et givet tilsagn.

Spørgsmålet om, hvorvidt man med hensyn til ophævelse af undtagelsesbestemmelserne, særlig for så vidt angår levnedsmidler, bør forelægge tinget det konkrete tidspunkt derfor, er noget, som jeg også mener vi skal tænke lidt nærmere over i udvalget, før vi lægger os fast på nogen standpunkter. Som jeg ser dette problem, har jeg vanskeligt ved at erkende, at der skulle være tale om et ganske specifikt problem for vor levnedsmiddelindustri. De argumenter, der er kommet frem, og som vi jo alle kender, er argumenter, der i og for sig med samme ret ville kunne anføres for en hvilken som helst anden sektor inden for industrien, så jeg tror, at det mere må være de almindelige betragtninger, principbetragtningerne, der må være afgørende for en beslutning på dette område, end en specifik behandling af levnedsmiddelindustrien.

Hr. Poul Dam nævnte monopolproblemet og i forbindelse dermed tvangslicenserne. Jeg er ganske enig i, at der her er et vigtigt samfundsmæssigt hensyn, som vi må have debatteret nærmere. Jeg er af den opfattelse i øjeblikket, at lovforslaget, som det foreligger, giver en passende mulighed for at tage de hensyn til almeninteressen, som bør kunne tages, allerede af den grund, at i visse situationer ville det ikke være muligt at administrere monopolloven, medmindre man havde en adgang til at gøre indgreb i selve patentretten. Jeg tror, at det i og for sig er en fleksibel bestemmelse — og nødvendigvis må den være fleksibel — vi har

[Handelsministeren.]

foreslået, men her kan vi naturligvis i en udvalgsforhandling komme nærmere ind til sagens kerne.

Hr. Antonsen stillede mig spørgsmålet om forundersøgelser i forbindelse med provisoriske patenter. Jeg tror, jeg har besvaret det, så godt som det nu kan besvares i øjeblikket.

Endvidere spurgte hr. Antonsen, hvor langt man var kommet med arbejdet med en nordisk ankeinstans. Jeg må erkende, at jeg ikke nøjagtigt i detaljer kender sagens stilling i dag; jeg ved, at spørgsmålet er under aktiv overvejelse, og at de nordiske sagkyndige skal mødes inden for de næste 5-6 uger til en fortsat drøftelse og konkretisering af et forslag om en nordisk ankeinstans, som sandsynligvis vil vise sig nødvendig, såfremt en lovgivning af den art, vi har foreslået, skal gennemføres.

Hr. Antonsen nævnte også spørgsmålet om patentvæsenets administrative udformning; her kan jeg indskrænke mig til at henvisse til selve lovforslaget, der jo som bekendt forudsætter en administrativ ændring i den retning, at det bliver patentdirektoratet, som fremover skal være den afgørende myndighed, men med et fast ankenævn til forskel fra de særlige kommissioner, som efter gældende lovgivning nedsættes i tilfælde af anke over en afgørelse — altså med et fast ankenævn som den judicielle myndighed, hvortil man kan rette klager over trufne afgørelser fra patentdirektoratets side, samt endelig i visse tilfælde, særlig i spørgsmål om ydelse af tvangslicens, med sø- og handelsretten som det judicielle organ, der træffer afgørelse i sagen.

Dette var de bemærkninger, som ordførernes udtalelser på indeværende tidspunkt giver mig anledning til. Jeg takker endnu en gang for de faldne udtalelser og ser hen til et grundigt udvalgsarbejde om et lovgivningsemne, der i så høj grad egner sig for en udvalgsbehandling.

Ib Thyregod: Et par enkelte afsluttende bemærkninger.

Til handelsministeren, som kommenterede mine betragtninger vedrørende baggrunden for det arbejde, der er udført, vil jeg gerne sige, at efter min opfattelse var baggrunden den, at man på daværende tidspunkt tænkte på et nordisk marked. Vi har siden fået

EFTA, og vi har fået fællesmarkedet og problemerne om tilslutning til fællesmarkedet. Det er rigtigt, at vi har fået et nordisk industrimarked, men vi har jo ikke fået et specielt nordisk industrimarked; vi har fået et EFTA-marked, og det forslag, der foreligger her, er ikke en EFTA-ordning for patenterne, men en ordning udelukkende for de nordiske lande. Det, som jeg pegede på, var imidlertid ikke så meget dette som det, at vi nu står foran en mulig tilslutning til fællesmarkedet, og at det er sandsynligt, at ikke alle de nordiske lande samtidig kommer ind i fællesmarkedet; derfor vil det vanskeliggøre vor stilling, hvis vi i forvejen har tiltrådt en fællesnordisk lovgivning, en fællesnordisk konvention, ifølge hvilken der også fungerer en fællesnordisk overnational ankeinstans. Nu forstod jeg, at handelsministeren ikke var helt orienteret om, hvordan arbejdet med denne fællesnordiske ankeinstans gik; jeg rejste også ved første behandling i foråret 1966 spørgsmålet om, hvordan denne ankeinstans nærmere tænkes udformet; det kan vi jo komme tilbage til. Jeg vil blot pege på, at dette, at man opretter en sådan fællesnordisk ankeinstans, er en af de ting, som må tages med i betragtning, når man vil gå ind for tanken om de fællesnordiske patenter i henhold til kapitel III.

Så vil jeg endelig gøre en bemærkning til hr. Poul Dam, som ud over det med monopoliet var inde på nogle betragtninger vedrørende forarbejdet til lovforslaget. Hr. Poul Dam mente, at vi skulle have politikerne med i arbejdet på et tidligere tidspunkt. Jeg tror nu ikke, at en lovgivning som den foreliggende er særlig egnet til, at politikerne kommer med i arbejdet på et tidligere tidspunkt, men hvad jeg kunne tænke mig at foreslå med hensyn til fremtidig lovgivning af denne art, er, at erhvervsrepræsentanterne kom med i det forberedende arbejde, der foregår. Det er i meget høj grad erhvervmæssige interesser, der ligger bag en lovgivning som den foreliggende, og det er ikke det samme, at man, efter at arbejdet er delvis eller helt afsluttet, indhenter udtalelser fra de forskellige erhvervsorganisationer. Nu ved jeg nok, at der er mange erhvervsorganisationer, og det er heller ikke min tanke, at alle de organisationer, som man har indhentet udtalelser fra, skulle være

[Ib Thyregod.]

med i det forberedende arbejde; men de vigtigste af de erhverv, hvor de erhvervsmæssige interesser i særlig grad gør sig gældende, bør efter min opfattelse være med i en fremtidig lovgivning af tilsvarende art, så man ikke bagefter står over for det dilemma, som hr. Poul Dam pegede på, at vi enten har den mulighed at gå ind for lovforslagene fuldstændig, som de foreligger, eller også må forkaste dem. Nu kan man sige, at det måske ikke er helt rigtigt, for man kan jo træffe specielle arrangementer; det har man gjort med anden form for fællesnordisk lovgivning; man kan jo også udskyde kapitel III med henblik på senere vedtagelse, og det kan være naturligt også af hensyn til EEC-arbejdet, der jo først kan forventes afsluttet i løbet af 1967 og måske først langt senere. Men i sig selv er det uheldigt, at vi nu i Folketinget er i den situation, at vi har et lovforslag, som er gennemarbejdet igennem adskillige år, at parterne i de forskellige nordiske lande har fundet frem til en lovtæst, som man derfor til en vis grad føler sig bundet af, og derfor har man vanskeligt ved at få erhvervenes synspunkter frem på anden måde end ved at forkaste hele lovgivningen. Derfor vil jeg henstille til handelsministeren, at man, hvis der bliver tale om en fremtidig lovgivning af denne art, tager erhvervsrepræsentanterne med på et tidligere tidspunkt; dette være ikke sagt for at forklejne de embedsmænd, som med stor dygtighed har arbejdet med disse problemer, men blot for at få en så alsidig belysning af problemerne, som det er muligt.

Knud Thomsen: Jeg vil gerne komme med en enkelt bemærkning endnu i anledning af handelsministerens udtalelser om, at patentlovforslaget, som det her foreligger, er en tilnærmelse til en europæisk ordning i overensstemmelse med markedsplanerne. Det er jeg for så vidt ikke uenig i. Men det forekommer mig, at patentlovforslaget, som det foreligger, på et eneste, men særdeles vigtigt område ikke kan betegnes som en tilnærmelse til en eller anden form for europæisk fremtidig patentlovgivning, nemlig med hensyn til kapitel III. Det, vi gør dér, er jo i virkeligheden, at de 4 nordiske

lande aftaler indbyrdes, at man anerkender hinandens udstedelse af patenter. Danmark udsteder et patent, og hvis ansøgeren har begæret det, gælder det automatisk også for Sverige, Norge og Finland og omvendt. Denne ordning kan jo ikke i sig selv udvides, således at — for at tage et eksempel — Portugal kunne udstede patenter, der samtidig havde gyldighed i Norden. Allerede hr. Antonsen var jo inde på de vanskeligheder, der foreligger ved et sådant samarbejde, idet den mindste afvigelse i praksis i et af de 4 nordiske lande vil medføre, at patentstrømmen søger derhen, hvor praksis har vist at man måske er mest lemfældig med forprøvningen. Selve systemets teori tillader altså ikke, i alt fald i praktisk politik, at andre lande kommer ind i den ordning, også vidt jeg kan se, må den sys om, hvis vi senere skal deltage i andre, mere brede ordninger.

Derimod er jeg enig med ministeren i, at lovforslaget på mange måder repræsenterer en tilnærmelse til det, der formentlig engang vil komme overalt. Der er i denne henseende kommet en vis kritik frem over den gamle lov fra 1894. Den har stort set været en umådelig god lov, når den har kunnet stå så mange år med de forholdsvis få ændringer, der er foretaget, og som ikke har rørt ved de egentlige principper, bl. a. på det patenterbares område. I den henseende vil jeg gerne sige til handelsministeren, at man jo som regel tilpasser et lands lovgivning til de i landet forhåndenværende forhold, og at omvendt — i denne specielle henseende naturligvis — landets erhvervsliv vokser op i forhold til den patentlov, der nu engang eksisterer. Dette gælder ganske specielt for det danske landbrug, for levnedsmiddelproduktionen, i relation til bestemmelsen om, at levnedsmidler og fremgangsmåder ved fremstilling af levnedsmidler ikke har kunnet patenteres i Danmark. Hvis det havde kunnet det, er det sandsynligt, at der var kommet en anden udvikling i den opfinderiske patentmæssige side af levnedsmiddelproduktionen herhjemme. Nu har det ikke været tilfældet, og derfor er udviklingen gået i én retning. Hvordan den var gået, hvis noget andet havde været tilfældet, ved vi ikke; men jeg vil hævde, at man ikke på en studs kan lave det forhold om, og at i den henseende adskiller de erhvervsmæssige forhold om-

[Knud Thomsen.]

kring produktionen og oparbejdningen af levnedsmidler og patentmæssige betragtninger om dette område sig stærkt fra andre sektorer inden for erhvervslivet.

Dernæst vil jeg gentage, hvad jeg sagde før, at jeg er enig i, at lovforslagets øvrige bestemmelser med hensyn til det patenterbare for så vidt går i den retning, hvor også jeg tror man havner ved et fremtidigt intereuropæisk samarbejde, men unægtelig således at Danmark — og jeg skal her kun tale på Danmarks vegne — kommer til at ligge ikke ét, men tre hestehoveder foran det stade, som andre lande for øjeblikket indtager. Store, betydningsfulde industrielle lande er ikke nær så avancerede, som vi vil være, hvis vi gennemfører disse bestemmelser — bortset fra den pludselige omvæltning, der vil ske herhjemme. Både for så vidt angår igangsættelsen af det nordiske patentsystem og med hensyn til den i lovforslaget indeholdte bemyndigelse til handelsministeren til at sætte patenterbarheden af lægemidler og levnedsmidler i kraft — det er patenterbarheden af fremgangsmåder til fremstilling af levnedsmidler, der straks går i gang — så jeg meget gerne, at det var folketinget, der traf afgørelsen. Med hensyn til det første er der afgivet løfte, ikke med hensyn til det andet; men det bør være folketinget, der bestemmer — hvis vi overhovedet gennemfører lovforslaget, som det her foreligger — hvornår vi skal sætte disse ting i kraft, med det formål at sikre, at der opnås en rimelig ligevægt i vort forhold til en flæthed af de betydningsfulde europæiske lande.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 3 lovforslag henvises til det udvalg, der tidligere er nedsat om dem. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

og
forslag til lov om ændring af lov om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Lis Groes, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Egon Jensen, Hans Lund, Kjeld Olesen, Ib Thyregod, Jens Frandsen, Hauch, Johan Philipson, Haunstrup Clemmensen, Niels Ravn, Poul Schlitter, Omann, Aksel Larsen og A. C. Normann.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om centre for højere uddannelser.

Valgt blev: *Lis Groes, Andreas Hansen, Lysholt Hansen, Evald Kristensen, Waldemar Laurson, Hans Lund, Niels Matthiasen, Guldberg, Holger Hansen, Poul Hartling, Finn Poulsen, Gottschalck-Hansen, Mads Eg Damgaard, Stetter, Morten Lange, Hanne Reintoft og Grethe Philip.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 3 medlemmer til jernbanerådet (i stedet for Kjeld Olesen, H. Larsen (Bjerre) og Peder Jakobsen).

(Jfr. tidenden sp. 784).

Valgt blev: Højeskoleforstander *Erling Jensen*, sekretær *Poul Rasmussen* og fhv. folketingsmand *E. Juul-Madsen*.

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af 19. d. m. meddeler folketingsmand Herlov Larsen, der har haft orlov, at han fra og med den 24. d. m. atter kan genoptage sit arbejde i folketinget. Stedfortræderens, fuldmægtig René Brusvangs, hverv som midlertidigt medlem ophører herefter fra samme dato at regne.

[Første næstformand.]

I skrivelse af 19. d. m. meddeler elektriker Robert Dalskov Andersen, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget Carl Nielsen tilståede orlov.

Medlem af folketinget Ib Thyregod har meddelt mig, at han ønsker til økonomiministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren ved indgåelse af nye eller fornyelse af bestående overenskomster mellem staten og forskellige faglige organisationer at ændre bestående bestemmelser om fortrinsvis medlemskab af en bestemt statsanerkendt arbejdsløshedskasse, således at overenskomsterne herefter ikke længere er i strid med højesterets dom af 5. december 1966?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Ib Thyregod har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren gennem sin tilsynsvirksomhed med kommunerne, herunder amtskommunerne, at påse, at de mellem kommunerne og forskellige faglige organisationer indgåede aftaler respekterer højesteretsdom af 5. december 1966, hvori krav om fortrinsvis medlemskab af en bestemt arbejdsløshedskasse blev kendt ulovligt?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 24. januar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om fornyelse af to statspræmieobligationslån.

2) Første behandling af:

Forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skilleløst.

3) Første behandling af:

Forslag til lov om beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m. v.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11²⁵.

16. møde.

Tirsdag den 24. januar kl. 14.

Formanden: Fra revisorerne ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank er modtaget beretning for regnskabsåret 1965-66.

Folketingsmand Mohr Dam har meddelt mig, at han efter at være blevet valgt til lagmand for Færøerne ikke vil kunne deltage i folketingets møder, hvorfor han anmoder om orlov fra den 1. februar d. å. at regne og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Med skrivelse af 13. d. m. har fiskeriministeren fremsendt beretning vedrørende anvendelsen af produktivitetmidlerne i finansåret 1965-66. Eksemplarer er omdelt.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til hr. P. E. Eriksen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (P. E. Eriksen): Da venstres ordfører i sygekasse-spørgsmål, hr. Peter Larsen, for tiden er syg, skal jeg på forslagsstillerne vegne tillade mig over for det høje ting at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ændringer af den offentlige sygeforsikring m. v. (Om forhøjelse af sygedagpenge samt om administrative forenklinger).

Forslagsstillerne vil gerne med deres forslag til folketingsbeslutning opfordre socialministeren til at gennemføre en lovgivning, som bl. a. sidestiller dagpengesatserne i tilfælde af sygdom og fødsel med satserne i det lovforslag, som folketinget i øjeblikket